

אלעד לרום

בעל הסולם

בית האמנים ירושלים

ינואר – מרץ 2025

בעל הסולם¹ הוא דיוקן ספקולטיבי, המבקש להתחקות אחר תנודות בשיווי המשקל ביחסי הכוח בין אמת ובדיה, מקור וחיקוי. בתקופה בה מושג 'האמת' הוא נזיל ונתון לפרשנות הודות לנוכחותן של טכנולוגיות מתקדמות, אלעד לרום בוחן את מעמדם של הציור והצייר כמתווכים של המציאות.

לרום מפגיש בין אמנות דתית לטכנולוגיית בינה מלאכותית. הוא שואל דימויים קונקרטיים מתוך הרפרטואר החזותי העשיר של אמנות ימי הביניים והרנסנס, תוך שימוש בטכניקה המסורתית של ציור קיר על טיח לח (פרסקו), שהייתה מקובלת בעיטור קירות פנים במבנים דתיים.

בתוכנת AI מחבר לרום בין דימויים מתולדות האמנות לבין תצלומי עבודותיו ותכנים מעולם המדע והמדע הבדיוני, ובעזרת הנחיות טקסטואליות הוא מתמרן את האלגוריתם להפיק דימויים בעלי מאפיינים אסתטיים של ציורי פרסקו. הדימויים קוראים תיגר על מסורת איקונוגרפית דתית-נוצרית ארוכת שנים, חותרים תחתיה וכופרים במסד שהיא מייצגת. הפקעת התוכן הדתי מפנה מקום לדימויים בעלי אופי ארכיטיפי ואוניברסלי.

בתערוכה מוצגים ציורי פרסקו על גבי לוחות טרקוטה בפורמט ריבועי אחיד, ולצידם רישומי פחם ופסטל על גיליונות נייר בהשראת רישומי ההכנה, ששימשו תשתית לציורי הקיר. אף שהמדיום שונה, העבודות חולקות מאפיינים זהים. הקומפוזיציות מדגימות "פריים" מקוטע ואניגמטי של דמות או התרחשות בדומה לקלז-אפ קולנועי. הן טעונות בדריכות ובמתח, המצביעים על נוכחותו של כוח עליון רב עוצמה. רפרטואר עשיר של הבעות פנים, מחוות גוף ותנוחות ידיים אקספרסיביות, המזוהות עם האמנות הדתית, חוזר ונשנה בעבודות, מניע את הדרמה החזותית ומצביע על רובד נסתר, המתקיים בגוף העבודה.

בבעל הסולם מכונן לרום עולם מיסטי-סימבולי בדיוני, שאינו נסמך על קורפוס מובחן, ולכן מונע פענוח חד-משמעי. עם זאת, מבעד למעטה המסתורין האופף את העבודות מבליחים ייאוש, חוסר ישע ומוות. המפגש הבלתי אפשרי לכאורה בין האמנות הדתית והבינה המלאכותית מתיר ללרום לנוע בחופשיות בין תקופות וסגנונות וליצור דיאלוג על-זמני בין המוחשי, הרוחני והדיגיטלי. ספק "זיזופים מכוונים" של איקונות עתיקות, ספק ייצוגי פולחן והערצה לדת עתידינית, או רסיסים מטאפוריים – האיקונות של לרום מעוררות מחשבות על שבריריות הקיום האנושי.

סאלי הפטל נוה

[1] כינויו של הרב יהודה לייב הלוי אשלג (1884 – 1954) מחבר פירוש "הסולם" לספר הזהור.

